

Legionella: sluipmoordenaar

FOTOGRAFIE MARLIES LAENEN

Gemeentes moeten regelmatig controles uitvoeren op installaties in panden die zij in eigendom hebben. Zo ook op (drink)waterinstallaties. Enkele jaren geleden besloot de Gemeente Roermond tot een meer gestructureerde aanpak van het potentiële gevaar op legionellabesmetting in zijn installaties.

Legionella en het gevaar dat deze bacteriële ziekte met zich meebrengt, werd in Nederland pas echt bekend in 1999 (zie kader). Vanwege de ernst van het probleem werd snel wetgeving opgesteld, waarin onder andere de controleplicht werd vastgesteld.

De Gemeente Roermond pakte, mede naar aanleiding van die wetgeving, de zaken meteen voortvarend aan. Jan Janssen, medewerker Gebouwenbeheer: "Dat hebben we als unit Gebouwenbeheer opgepakt: eerst hebben we de panden geïnventariseerd waar wij de zorgplicht voor hebben. Vervolgens hebben we conform het aanbestedingsreglement gekeken welke stappen we moesten maken. De eerste stap was dat we een uitnodiging naar een aantal bedrijven hebben gestuurd om voor ons een risicoanalyse te maken." Uit die selectieprocedure kwam Facility Support als winnaar tevoorschijn.

Henk Poels, directeur Facility Support: "De vraag van de Gemeente Roermond was eigenlijk: wie kan ons helpen het legionellarisico onder de knie te krijgen? En te voldoen aan de wetgeving? Onze specialisten hebben vervolgens de risicoanalyse uitgevoerd, waarna de gemeente op basis van de resultaten daarvan eerst

onderzocht of ze intern de risico's middels fysieke maatregelen (ook door ons omschreven) technisch kon oplossen, de tweede stap." Dat bleek niet mogelijk, dus moest een externe partij worden ingeschakeld. Na een volgende aanbestedingsprocedure werd Imtech gekozen om die fysieke maatregelen uit te voeren. Bewust werd voor een andere partij dan Fa-

cility Support gekozen om de schijn van belangenverstremming te voorkomen: dan zou de controleur immers dezelfde organisatie zijn als de installateur.

Ontzorgen

Overigens kan Facility Support het gehele traject verzorgen, van risicoanalyse via de nodige aanpassingen tot en met het beheer. Poels vervolgt: "Het is belangrijk voor de klant – in dit geval de afdeling Gebouwenbeheer – dat hij daarin ontzorgd wordt. Hij moet een goede rapportage krijgen over wat er aan de hand is, dat is belangrijk. Maar hij wil ook verder geholpen worden: wat gebeurt er na die analyse? Moet ik alles zelf weer gaan oppakken? Of word ik daar verder in bege-

Wat is legionella?

Legionella (ook wel veteranenziekte) wordt veroorzaakt door de bacterie *Legionella pneumophilla*. De ziekte heeft twee vormen: de lichte vorm is legionellagriep, ook wel Pontiac griep genoemd. Symptomen van Pontiac griep zijn koorts en spierpijn. De veteranenziekte is de ernstige vorm, die lijkt op een zware longontsteking. De symptomen zijn snel opkomende hoofdpijn, spierpijn, een ziek gevoel, hoge koorts, hoesten, kortademigheid, grote vermoeidheid en verwardheid en diarree. De veteranenziekte kan dodelijk zijn. Met antibiotica kan de ziekte worden bestreden. Besmetting vindt plaats via het inademen van waterdruppeltjes die de legionellabacterie bevatten. Deze waterdruppeltjes kunnen verspreid worden door fonteinen, douches, luchtverversingssystemen, koeltorens en whirlpools. De bacterie vermenigvuldigt zich in warm en stilstaand water. Ouderen en mensen die roken of een chronische longziekte hebben en mensen met een verlaagde weerstand zijn bevattelijker voor legionella. In Nederland kregen meer dan 200 mensen legionella na het bezoeken van de WestFriese Flora in Bovenkarspel in 1999. 32 mensen stierven aan de gevolgen.

Bron: www.lenntech.nl

Wat kun je zelf aan preventie doen?

Uit onderzoek blijkt dat als legionellabacteriën in koudwaterleidingen aanwezig zijn ze niet door één spoelactie te verwijderen zijn. Ook in warmwaterleidingen kan de legionellabacterie na een eenmalige spoeling aanwezig blijven. Echter, de kans dat een bewoner hierdoor ziek wordt is klein.

Het is daarom beter om te spreken van het verversen van het drinkwater zodat de kwaliteit van het water kan worden gewaarborgd en eventuele opgeloste stoffen in het drinkwater, zoals metalen, uit de drinkwaterleiding worden gespoeld.

Bron: RIVM

leid? En dat doen wij als Facility Support ook: het plan oppakken van de risicoanalyse tot en met het beheer. Wij hebben maar één doel: we willen naar een legionellavrije situatie die ook veilig blijft.” Begin 2012 waren de nodige aanpassingen gerealiseerd en voerde Facility Support een eindcontrole uit. Poels: “We hebben een 0-situatie gecreëerd: op alle panden hebben we het beheer uitgevoerd en ook monsterafname gedaan, om zeker te weten dat het pand helemaal legionellavrij is. Dan pas worden de logboeken overgedragen aan de huurder.”

Afspraken

Janssen: “Dat verhaal is nu afgerond, en nu gaan we over naar de derde fase, dat zijn de beheersmaatregelen.” Er zullen logboeken worden gedistribueerd onder de huurders en beheerders van de panden

die eigendom zijn van de gemeente. In die logboeken zijn enkele beheersmaatregelen opgenomen die de huurder kan uitvoeren ten behoeve van de legionellapreventie.

Poels vervolgt: “In feite is het een samenspel tussen gemeente en huurder, je moet dat gewoon samen oplossen. De gemeente heeft dat goed aangepakt: ze blijft het pand in het zicht houden, de installatie regelmatig controleren via controlemomenten, terwijl de huurder periodiek een paar eenvoudige handelingen kan doen die zijn beschreven in het logboek. Je wilt wel dat die huurder daaraan meewerkt, het is eigenlijk ook in zijn eigen belang.”

Die controlemomenten moeten ook worden uitgevoerd door een externe organisatie. Daarvoor zal een nieuwe aanbestedingsprocedure worden ingegaan. Alleen bedrijven die BRL6010 gecertificeerd zijn, mogen de risicoanalyse, de aanpas-

singen en/of de controle doen. Poels: “Of wij dat nu gaan worden of een andere partij, de gemeente moet er van op aan kunnen dat het goed gebeurt.”

Poels sluit af: “Er zijn nog steeds uitbraken van legionella, alleen wordt er nu niet zoveel ruchtbaarheid meer aan gegeven. Toen in 1999 was het nieuws en er waren natuurlijk ook veel slachtoffers, in Bovenkarspel vielen meer doden dan in Volendam en Enschede samen. Maar legionella zie je niet, vuur wel. Je ziet alleen een fontein die staat te sproeien, een lopende kraan, en daar zie je op dat moment het probleem niet van. Het is niet echt tastbaar. Maar je moet er wel op letten!” Hij pleit daarom voor meer voorlichting op dit gebied. ■

www.facility-support.nl